

POSTANOWIENIE

Dnia 9 października 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Irena Gromska-Szuster (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Józef Frąckowiak

w sprawie z powództwa A. D. i in. , przeciwko Agencji Nieruchomości Rolnych w Warszawie Oddziałowi Terenowemu w B. i in. , o zapłatę, wydanie i ustalenie, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 października 2009 r.,
zażalenia powodów A. D. i K. N.
na wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 29 stycznia 2009 r., **oddala zażalenie**

- 1) zasądza od A. D. i K. N. na rzecz Skarbu Państwa - Wojewody [...], Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w T., Państwowego Gospodarstwa Leśnego - Lasy Państwowe Nadleśnictwo G.i Państwowego Gospodarstwa Leśnego - Lasy Państwowe Nadleśnictwo B. kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Postanowieniem zawartym w wyroku z dnia 29 stycznia 2009 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację powodów [...] od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 4 września 2008 r., z powodu nie uiszczenia opłat.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że ponieważ pozew wniesiony został w dniu 2 stycznia 2002 r., do czasu zakończenia postępowania przed Sądem pierwszej

instancji, miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t: Dz. U. z 2002 r. Nr 9 poz. 88 ze zm.), zgodnie z art. 149 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.), natomiast od chwili wydania zaskarżonego apelacją wyroku, zastosowanie miały już przepisy nowej ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 2005 r. Ustawa ta została znowelizowana ustawą z dnia 14 grudnia 2006r. (Dz. U. z 2007 r., Nr 21, poz. 123), która weszła w życie w dniu 10 marca 2007 r. Zgodnie z art. 2 ustawy nowelizującej, do spraw wszczętych przed dniem jej wejścia w życie stosuje się przepisy dotychczasowe. Oznacza to, zdaniem Sądu Apelacyjnego, że zmienione powyższą nowelizacją przepisy u.k.s.c. stosuje się tylko do spraw wszczętych po wejściu w życie ustawy nowelizującej, natomiast do spraw wszczętych przed dniem 10 marca 2007 r., mają zastosowanie przepisy u.k.s.c. z 2005 r. w brzmieniu sprzed nowelizacji. W konsekwencji w rozpoznawanej sprawie powodowie, zwolnieniu od kosztów sądowych w całości, mieli obowiązek uiszczenia od apelacji opłaty podstawowej po 30 zł, zgodnie z art. 100 ust. 2. zd. 2 w zw. z art. 14 ust. 2 i 3 u.k.s.c. z 2005 r., w brzmieniu sprzed wskazanej wyżej nowelizacji. Z uwagi na to, że apelację wniósł w ich imieniu zawodowy pełnomocnik bez uiszczenia opłat podstawowych, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. odrzucił apelację.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pełnomocnik powodów wskazując na wątpliwości, jakie budzi wykładnia art. 2 ustawy nowelizującej z dnia 14 grudnia 2006 r. zarzucił, iż wykładnia gramatyczna dokonana przez Sąd Apelacyjny jest niezgodna z ideą racjonalnego ustawodawcy oraz z sensem i celem nowelizacji, którym było uporządkowanie przepisów dotychczasowych i ułatwienie stronom i sądowni ich stosowania. Wykładnia ta jest także, zdaniem skarżących, niespójna i niezgodna z art. 149 u.k.s.c. z 2005 r., przewidującym zasadę stosowanie nowych przepisów w kolejnych stadiach postępowania oraz sprzeczna z art. 6 konwencji z dnia 4 listopada 1950 r. o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności i art. 45 Konstytucji, jako pozbawiająca powodów prawa do sądu oraz z art. 32 Konstytucji przewidującym zasadę równości wszystkich wobec prawa, bowiem w rozpoznawanej sprawie doprowadziła do nierównego traktowania powodów, gdyż apelacja powódki M. K.-H. została merytorycznie rozpoznana a apelacja powodów

A. D. i K. N. odrzucona, choć wszyscy znajdują się w takiej samej sytuacji procesowej.

W oparciu o powyższe powodowie wnosili o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Pozwany Skarb Państwa w odpowiedzi na zażalenie wnosił o jego oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W rozpoznawanej sprawie, wniesionej pod rządami ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 1967 r., w której powodowie A. D. i K. N. postanowieniem z dnia 13 maja 2002 r. zostali zwolnieni od kosztów sądowych, od chwili zakończenia postępowania w pierwszej instancji, to jest od chwili wydania wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 4 września 2008 r., miały zastosowanie przepisy ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 2005 r., co wynika z art. 149 ust. 1 tej ustawy.

W tej dacie obowiązywały już znowelizowane przepisy u.k.s.c. z 2005 r., bowiem w dniu 10 marca 2007 r. weszła w życie ustawa nowelizująca z dnia 14 grudnia 2006 r., która uchyliła przewidziany w art. 14 ust. 2 i w art. 100 ust. 2 u.k.s.c. z 2005 r. obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej w wysokości 30 zł od wszystkich pism podlegających opłacie wnoszonych przez stronę zwolnioną w całości od kosztów sądowych przez sąd. Kwestie intertemporalne jakie rodziły się po wejściu w życie powyższej ustawy nowelizującej rozstrzyga art. 2 tej ustawy stanowiący, że do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Przepis ten był wielokrotnie przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego, który jednolicie przyjmuje, że art. 2 nie odwołuje się do zasady stadialności postępowania, jako kryterium rozstrzygającego o zastosowaniu przepisów nowej ustawy, jak to czyni art. 149 u.k.s.c. z 2005 r., lecz jednoznacznie wskazuje, jako kryterium stosowania nowych przepisów, wszczęcie sprawy po wejściu w życie nowelizacji (porównaj między innymi orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia: 4 października 2007 r. V CZ 82/07, „Biuletyn SN” 2008, nr 2, s. 15, 22 czerwca 2007 r. V CZ 58/07, 2 sierpnia 2007 r. V CZ 70/07 i V CZ 78/07, 20 września

2007 r. II CZ 64/07, 4 października 2007 r. V CZ 82/07, 10 października 2007 r. I CZ 113/07, 24 października 2007 r. IV CZ 75/07, 9 listopada 2007 r. V CZ 96/07 i V CZ 98/07, 27 listopada 2007 r. IV CZ 93/07, 30 listopada 2007 r. IV CZ 102/07, 11 stycznia 2008 r. V CZ 115/07, 6 marca 2008 r. I CZ 150/07- wszystkie nie publ. oraz z dnia 23 stycznia 2008 r. II UZ 47/07, OSNP 2009/9-10/129 i z dnia 27 czerwca 2008 r. III CZP 48/08, OSNC 2009/7-8/102).

W świetle powyższej wykładni „sprawą wszczętą” w rozumieniu art. 2 ustawy nowelizującej jest sprawa sądowa wszczęta przez stronę złożeniem pozwu lub wniosku. W przepisie tym ustawodawca nie wprowadził zasady podwójnego odesłania, a więc wyłączone jest stosowanie art. 149 ust. 1 u.k.s.c., w stosunku do którego art. 2 jest przepisem szczególnym, opierającym się nie na zasadzie stadialności lecz na zasadzie jednolitości postępowania. Dlatego data wniesienia środka odwoławczego nie ma znaczenia dla stosowania znowelizowanej treści art. 100 ust. 2 w zw. z art. 14 ust. 2 u.k.s.c. W konsekwencji takiego unormowania obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych został uchylony tylko w sprawach wszczętych po dniu 10 marca 2007 r., natomiast w sprawach wszczętych przed tą datą apelacja wniesiona po dniu 10 marca 2007 r. podlega opłacie podstawowej określonej w art. 14 ust. 2 i art. 100 ust. 2 u.k.s.c. w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją z dnia 14 grudnia 2006 r.

Jak stwierdził Sąd Najwyższy we wskazanej wyżej uchwale z dnia 27 czerwca 2008 r. III CZP 48/08, motywy, którymi kierował się ustawodawca wprowadzając tego rodzaju regulację przejściową mogą budzić wątpliwości z punktu widzenia racjonalności i celu nowelizacji, jednak brzmienie przepisu art. 2 ustawy nowelizującej jest tak jednoznaczne, że nie sposób przy wykładni pominąć jego treści jednoznacznie wskazującej, iż zamiarem ustawodawcy było, aby w sprawach wszczętych przed wejściem w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. miały zastosowanie przepisy dotychczasowe.

Jak wskazano wyżej taka wykładnia art. 2 w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest przyjęta jednolicie od chwili wejścia w życie nowelizacji u.k.s.c. i utrwalona. Zawodowi pełnomocnicy stron, od których ustawodawca wymaga

specjalnych kwalifikacji, mają obowiązek, przy zachowaniu należytej staranności zawodowej, zapoznawać się z orzecnictwem Sądu Najwyższego i uwzględniać je w praktyce. Nie może być uzasadniony zarzut pozbawienia strony konstytucyjnego prawa do sądu jeżeli przyczyną odrzucenia środka odwoławczego wniesionego przez zawodowego pełnomocnika było nie uiszczenie opłat, mimo istnienia takiego obowiązku wynikającego z jednoznacznego brzmienia przepisu ustawy oraz utrwalonego i jednolitego w tym przedmiocie orzecnictwa Sądu Najwyższego.

Natomiast podnoszona w zażaleniu okoliczność nie odrzucenia, lecz merytorycznego rozpoznania apelacji powódki M. K.-H.n, z oczywistych względów nie może być przedmiotem oceny Sądu Najwyższego w niniejszym postępowaniu.

Biorąc wszystko to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 1 i 3 w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił zażalenie, a na podstawie art. 98 w zw. z art. 108 § 1 oraz art. 394¹ § 3 i art. 398²¹ k.p.c. zasądził od wnoszących zażalenie powodów na rzecz pozwanego Skarbu Państwa zwrot kosztów postępowania zażaleniowego.